EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 4.3.2024
COM(2024) 96 final

ANNEX 1

BIJLAGE

bij het

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, en de voorlopige toepassing van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, IJsland, het Vorstendom Liechtenstein en het Koninkrijk Noorwegen betreffende een financieel mechanisme van de EER voor de periode mei 2021 - april 2028, de Overeenkomst tussen het Koninkrijk Noorwegen en de Europese Unie betreffende een financieel mechanisme van Noorwegen voor de periode mei 2021 - april 2028, het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Noorwegen en het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en IJsland

AANHANGSEL I

OVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE UNIE, IJSLAND, HET VORSTENDOM LIECHTENSTEIN EN HET KONINKRIJK NOORWEGEN BETREFFENDE EEN FINANCIEEL MECHANISME VAN DE EER VOOR DE PERIODE MEI 2021 - APRIL 2028

DE EUROPESE UNIE,

IJSLAND,

HET VORSTENDOM LIECHTENSTEIN,

HET KONINKRIJK NOORWEGEN,

OVERWEGENDE dat de partijen bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (hierna de "EER-overeenkomst" genoemd), zijn overeengekomen dat de economische en sociale verschillen tussen hun regio's moeten worden teruggedrongen, teneinde een gestadige en evenwichtige versterking van hun handel en hun economische betrekkingen te bevorderen,

OVERWEGENDE dat de EVA-staten, teneinde aan de verwezenlijking van dat doel bij te dragen, een financieel mechanisme hebben ingesteld in de context van de Europese Economische Ruimte,

OVERWEGENDE dat de bepalingen betreffende het financieel mechanisme van de EER voor de periode 2004-2009 zijn opgenomen in Protocol nr. 38 bis en het addendum bij Protocol nr. 38 bis bij de EER-overeenkomst,

OVERWEGENDE dat de bepalingen betreffende het financieel mechanisme van de EER voor de periode 2009-2014 zijn opgenomen in Protocol nr. 38 ter en het addendum bij Protocol nr. 38 ter bij de EER-overeenkomst,

OVERWEGENDE dat de bepalingen betreffende het financieel mechanisme van de EER voor de periode 2014-2021 zijn opgenomen in Protocol nr. 38 quater bij de EER-overeenkomst,

OVERWEGENDE dat het noodzakelijk blijft de economische en sociale verschillen binnen de Europese Economische Ruimte te verminderen en dat derhalve voor de periode mei 2021 - april 2028 een nieuw mechanisme voor de financiële bijdragen van de EER-EVA-staten moet worden ingesteld,

HEBBEN BESLOTEN DE VOLGENDE OVEREENKOMST TE SLUITEN:

ARTIKEL 1

De tekst van artikel 117 van de EER-overeenkomst wordt vervangen door:

“Protocol nr. 38, Protocol nr. 38 bis, het addendum bij Protocol nr. 38 bis, Protocol nr. 38 ter, het addendum bij Protocol nr. 38 ter, Protocol nr. 38 quater en Protocol nr. 38 quinquies bevatten bepalingen betreffende de financiële mechanismen.”.

ARTIKEL 2

Na Protocol nr. 38 quater wordt in de EER-overeenkomst een nieuw Protocol nr. 38 quinquies ingevoegd. De tekst van Protocol nr. 38 quinquies is in de bijlage bij deze overeenkomst opgenomen.

ARTIKEL 3

Deze overeenkomst wordt door de partijen volgens hun eigen procedures bekrachtigd of goedgekeurd. De akten van bekrachtiging of goedkeuring worden neergelegd bij het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie.

Dit protocol treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum waarop de laatste akte van bekrachtiging of goedkeuring is neergelegd.

In afwachting van de voltooiing van de in de leden 1 en 2 bedoelde procedures, wordt deze overeenkomst op voorlopige basis toegepast vanaf de eerste dag van de eerste maand volgend op de neerlegging van de laatste kennisgeving.

ARTIKEL 4

Deze overeenkomst, opgesteld in één exemplaar in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Ierse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische, de Zweedse, de IJslandse en de Noorse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek, wordt neergelegd bij het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie, dat een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift ervan doet toekomen aan elk van de partijen bij deze overeenkomst.

Gedaan te Brussel, […]

Voor de Europese Unie

Voor IJsland

Voor het Vorstendom Liechtenstein

Voor het Koninkrijk Noorwegen

BIJLAGE

Protocol 38 quinquies

betreffende het financieel mechanisme van de EER (2021-2028)

Artikel 1

(1) Doelstellingen

IJsland, Liechtenstein en Noorwegen (hierna "de EVA-staten" genoemd) dragen bij tot de vermindering van economische en sociale verschillen binnen de Europese Economische Ruimte en de versterking van hun betrekkingen met de begunstigde staten door middel van financiële bijdragen binnen de in artikel 3 vermelde thematische prioriteiten[1].

(2) Gemeenschappelijke waarden en beginselen

Het financieel mechanisme van de EER (2021-2028) is gebaseerd op de gemeenschappelijke waarden en beginselen van eerbiediging van de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en de eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren.

Alle programma's en activiteiten die door het financieel mechanisme van de EER worden gefinancierd, zijn in overeenstemming met deze waarden en beginselen en onthouden zich van het ondersteunen van operaties die hiermee niet in overeenstemming zijn. De uitvoering ervan moet in overeenstemming zijn met de grondrechten en verplichtingen die zijn vastgelegd in de relevante instrumenten en normen.

Artikel 2

Vastleggingen

De in artikel 1 bedoelde financiële bijdrage bedraagt 1 705 miljoen euro. Er wordt ook een aanvullende financiële bijdrage van 100 miljoen euro beschikbaar gesteld voor projecten in verband met problemen als gevolg van de invasie van Oekraïne. Deze bijdragen worden beschikbaar gesteld voor vastlegging in jaarlijkse tranches van 257,86 miljoen euro over de periode van 1 mei 2021 tot en met 30 april 2028.

Het totale bedrag bestaat uit de in artikel 6 bedoelde landspecifieke toewijzingen, tezamen met de in artikel 7 bedoelde fondsen.

Artikel 3

(1) Thematische prioriteiten

De landspecifieke toewijzingen worden ter beschikking gesteld om de volgende algemene thematische prioriteiten te bevorderen:

[1] In dit protocol worden verwijzingen naar artikelen, tenzij anders bepaald, begrepen als verwijzingen naar artikelen in dit protocol.

(a) de Europese groene transitie;

(b) democratie, de rechtsstaat en de mensenrechten;

(c) sociale inclusie en veerkracht.

De programmagebieden binnen deze thematische prioriteiten worden vermeld in de bijlage bij dit protocol. Over de inhoud van deze programmagebieden zal overleg worden gepleegd met de begunstigde staten.

(2) Behoeften van de begunstigde staten

De programmagebieden worden gekozen, toegespitst en aangepast volgens de verschillende behoeften van elke begunstigde staat, met inachtneming van de omvang van de betrokken staat en de omvang van de bijdrage. Daartoe wordt de te volgen procedure beschreven in artikel 9, lid 5.

Artikel 4

(1) Memoranda van overeenstemming

Om te garanderen dat de middelen gericht en efficiënt ten uitvoer worden gelegd, overeenkomstig de in artikel 1 bedoelde algemene doelstellingen en rekening houdende met het EU-beleid en de landspecifieke aanbevelingen, alsmede de tussen de lidstaten en de Europese Commissie gesloten partnerschapsovereenkomsten, onderhandelen de EVA-staten overeenkomstig artikel 9, lid 5, met elke begunstigde staat over een memorandum van overeenstemming.

(2) Overleg met de Europese Commissie

Overleg met de Europese Commissie vindt plaats op strategisch niveau en komt tot stand tijdens de onderhandelingen over de memoranda van overeenstemming om complementariteit en synergie-effecten met het cohesiebeleid van de EU te bevorderen.

Artikel 5

(1) Cofinanciering

Wat betreft de programma's in het kader van de landspecifieke toewijzingen waarvan de uitvoering is toevertrouwd aan de begunstigde landen, bedraagt de EVA-bijdrage maximaal 85 % van de programmakosten, tenzij anders bepaald door de EVA-staten.

(2) Staatssteun

De toepasselijke voorschriften inzake staatssteun worden nageleefd.

(3) Aansprakelijkheid

De verantwoordelijkheid van de EVA-staten voor de projecten beperkt zich tot het ter beschikking stellen van de middelen volgens het overeengekomen plan. Bijgevolg zullen de EVA-staten geen aansprakelijkheid jegens derden op zich nemen.

Artikel 6

Landspecifieke toewijzingen

De landspecifieke toewijzingen worden ter beschikking gesteld van de volgende begunstigde staten: Bulgarije, Kroatië, Cyprus, Tsjechië, Estland, Griekenland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Portugal, Roemenië, Slowakije en Slovenië overeenkomstig de volgende verdeelsleutel:

Begunstigde staat	**Middelen (euro)**
Bulgarije	132 807 931
Kroatië	68 018 840
Cyprus	9 014 276
Tsjechische Republiek	115 163 505
Estland	36 750 087
Griekenland	159 320 451
Hongarije	129 868 485
Letland	56 013 268
Litouwen	60 274 987
Malta	5 710 418
Polen	472 614 415
Portugal	126 276 741
Roemenië	304 642 069
Slowakije	66 843 694
Slovenië	25 580 833

De gepresenteerde bedragen omvatten de landspecifieke toewijzingen die overeenkomstig artikel 9, lid 5, aan elke begunstigde staat ter beschikking moeten worden gesteld, en het in artikel 7 bedoelde aandeel van het fonds voor civiele samenleving dat elke begunstigde staat ten goede komt.

Artikel 7

Binnen het financieel mechanisme van de EER worden twee fondsen beschikbaar gesteld. Zij dragen bij tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het financieel mechanisme van de EER (2021-2028) als omschreven in artikel 1, en tot de in artikel 3 bedoelde thematische prioriteiten. De EVA-staten kunnen als partners aan de fondsen deelnemen.

Fonds voor civiele samenleving

10 % van het totale bedrag wordt gereserveerd voor een fonds voor civiele samenleving. De verdeelsleutel voor de begunstigde staten is vastgesteld in artikel 6.

5 % van het fonds wordt toegewezen aan transnationale initiatieven.

Fonds voor capaciteitsopbouw en samenwerking met internationale organisaties en instellingen

2 % van het totale bedrag wordt gereserveerd voor een fonds voor capaciteitsopbouw en samenwerking met internationale organisaties en instellingen, waaronder de Raad van Europa, de OESO en het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA). Dit fonds zal de thematische prioriteiten in de begunstigde staten bevorderen.

Artikel 8

(1) Coördinatie met het financieel mechanisme van Noorwegen

De financiële bijdrage waarin dit protocol voorziet, wordt zorgvuldig gecoördineerd met de bilaterale bijdrage van Noorwegen waarin het financieel mechanisme van Noorwegen voorziet. De EVA-staten zien er in het bijzonder op toe dat voor beide financiële mechanismen in wezen dezelfde procedures en uitvoeringsmodaliteiten worden toegepast.

(2) Coördinatie met het cohesiebeleid van de EU

Met alle relevante wijzigingen van het cohesiebeleid van de EU wordt de nodige rekening gehouden.

Artikel 9

Voor de tenuitvoerlegging van het financieel mechanisme van de EER geldt het volgende:

(1) Samenwerking

De in artikel 1 bedoelde doelstellingen van het financieel mechanisme van de EER worden nagestreefd in nauwe samenwerking tussen de begunstigde staten en de EVA-staten, met inachtneming van de waarden en beginselen en de in artikel 1, lid 2, bedoelde rechten en verplichtingen.

(2) Uitvoeringsbeginselen

In alle uitvoeringsfasen wordt de hoogste mate van transparantie, verantwoordingsplicht en kosteneffectiviteit in acht genomen, evenals de beginselen van goed bestuur, partnerschap en meerlagig bestuur, duurzame ontwikkeling, gelijke behandeling van mannen en vrouwen en non-discriminatie.

(3) Beheer van de fondsen

De EVA-staten zijn belast met de werking en de uitvoering, inclusief beheer en controle, van de in artikel 7 bedoelde fondsen.

(4) Comité voor het financieel mechanisme

De EVA-staten stellen een comité in voor het algemene beheer van het financieel mechanisme van de EER. Nadere uitvoeringsbepalingen betreffende het financieel mechanisme van de EER, waaronder vereenvoudigingsmaatregelen met het oog op een efficiëntere en doelmatigere uitvoering, worden door de EVA-staten vastgesteld na overleg met de begunstigde staten, die kunnen rekenen op assistentie van de Europese Commissie. De EVA-staten streven ernaar deze bepalingen vast te stellen vóór de ondertekening van de memoranda van overeenstemming.

(5) Onderhandelingen over memoranda van overeenstemming

De EVA-staten onderhandelen met elke begunstigde staat over een memorandum van overeenstemming over de respectieve landspecifieke toewijzing, met uitzondering van de in artikel 7 en lid 3 van dit artikel bedoelde middelen. In het memorandum van overeenstemming worden de programma's, de verdeling van de middelen over de programmagebieden, de beheers- en controlestructuren en de toepasselijke voorwaarden vastgesteld.

(6) Uitvoering

(a) Op basis van de memoranda van overeenstemming dienen de begunstigde staten bij de EVA-staten specifieke programma's in, waarbij de EVA-staten de voorstellen beoordelen en goedkeuren en voor elk programma subsidieovereenkomsten sluiten met de begunstigde staten, met relevante voorwaarden, een risicobeoordeling en risicobeperkende maatregelen.

(b) De begunstigde staten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de overeengekomen programma's en voorzien in een passend beheers- en controlesysteem om een gedegen uitvoering en beheer te waarborgen.

(c) De EVA-staten kunnen tevens de volgens hun interne regelgeving vereiste controles verrichten. De begunstigde staten verlenen hiertoe alle noodzakelijke bijstand en verstrekken alle noodzakelijke informatie en documentatie.

(d) Om de naleving van de verplichtingen te waarborgen, kunnen de EVA-staten na een beoordeling, na de begunstigde staat te hebben gehoord, passende en evenredige maatregelen nemen, waaronder opschorting van betalingen en terugvordering van middelen.

(e) Bij de voorbereiding, tenuitvoerlegging, monitoring en evaluatie van de financiële bijdrage worden waar nuttig partnerschappen aangegaan teneinde brede participatie te waarborgen. De partners kunnen onder andere plaatselijke, regionale en nationale overheden zijn, alsmede particuliere ondernemingen, maatschappelijke organisaties en sociale partners in de begunstigde staten en de EVA-staten.

(f) Projecten binnen de programma's in de begunstigde staten kunnen worden uitgevoerd in samenwerking tussen onder andere in de begunstigde staten en in de EVA-staten gevestigde organisaties, overeenkomstig de regelgeving inzake overheidsopdrachten.

(7) Beheerskosten

De beheerskosten van de EVA-staten worden bekostigd uit het in artikel 2 bedoelde totaalbedrag en worden gespecificeerd in de in lid 4 van onderhavig artikel bedoelde uitvoeringsbepalingen. De beheerskosten voor de in artikel 7 bedoelde fondsen worden gedekt door het aan de fondsen toegewezen bedrag.

(8) Verslaglegging

De EVA-staten brengen verslag uit over hun bijdrage aan de doelstellingen van het financieel mechanisme van de EER.

Artikel 10

Herziening

Aan het einde van de in artikel 2 bedoelde periode, en onverminderd de rechten en verplichtingen in het kader van de EER-overeenkomst, onderzoeken de overeenkomstsluitende partijen in het licht van artikel 115 van de EER-overeenkomst de behoefte aan maatregelen met betrekking tot de economische en sociale verschillen binnen de Europese Economische Ruimte.

BIJLAGE BIJ PROTOCOL 38 quinquies

Groene transitie

Groene bedrijven en innovatie

Onderzoek en innovatie

Onderwijs, opleiding en werkgelegenheid voor jongeren

Cultuur

Lokale ontwikkeling, goed bestuur en inclusie

Roma-integratie en empowerment

Volksgezondheid

Rampenpreventie en rampenparaatheid

Justitiële sector, met inbegrip van huiselijk en gendergerelateerd geweld, toegang tot de rechter, penitentiaire diensten, zware en georganiseerde criminaliteit

Asiel, migratie en integratie

Institutionele samenwerking en capaciteitsontwikkeling

De begunstigde landen zullen ook profiteren van projecten die worden gefinancierd door:

Fonds voor civiele samenleving

Fonds voor capaciteitsopbouw en samenwerking met internationale partnerorganisaties en -instellingen

Gendergelijkheid en digitalisering zullen worden geïntegreerd en deel uitmaken van alle relevante programmagebieden.